

Eko-Energie, spol. s r. o. proti České republice, rozsudek ze dne 17. 5. 2005

Stěžovatel: Eko-Energie, spol. s r. o.

Žalovaný stát: Česká republika

Číslo stížnosti: 65191/01

Datum: 17.05.2005

Článek Úmluvy: čl. 29

čl. 34

čl. 35

čl. 41

čl. 44

čl. 6

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: kritéria přípustnosti, občanskoprávní řízení, spravedlivé projednání, spravedlivé zadostiučinění, spravedlivý proces, vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy

Významnost: 3

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

DRUHÁ SEKCE

17. května 2005

VĚC EKO-ENERGIE, SPOL. S R. O.

(Rozsudek ve věci Eko-Energie, spol. s r. o. v. Česká republika)

Evropský soud pro lidská práva - Druhá sekce (dále jen „Soud“), zasedající jako senát, který tvořili soudci J.-P. Costa, předseda, A.B. Baka, R. Türmen, K. Jungwiert, M. Ugrekheldze, A. Mularoniová a F. Fura-Sandströmová a dále S. Naismith, zástupce tajemníka sekce, po projednání na neveřejném zasedání dne 26. dubna 2005 vynesl uvedeného data následující rozsudek:

POSTUP

1. Na počátku případu byla stížnost (č. 65191/01) proti České republice předložena Soudu podle čl. 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) společností Eko-Energie, spol. s r. o., registrovanou podle českého zákona, se sídlem v Praze (dále jen stěžovatelka), dne 20. prosince 2000.
2. Stěžovatelka byla před Soudem zastoupena O. Choděrou, advokátem vykonávajícím praxi v Praze. Česká vláda (dále jen „Vláda“) byla zastoupena svým zástupcem, V. A. Schormem.

3. Dne 4. prosince 2001 Soud rozhodl postoupit stížnost Vládě. S odvoláním na čl. 29 § 3 Úmluvy Soud rozhodl, že rozhodne o přípustnosti a meritu stížnosti současně.

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

1. Okolnosti případu
2. Stěžovatelka je společností s ručením omezeným se svým registrovaným sídlem v Praze.
3. Dne 5. září 1997 podala stěžovatelka civilní žalobu u Krajského obchodního soudu v Praze proti Fondu národního majetku pro bezdůvodné obohacení ve výši 5 288 148 korun (176 085 EUR). Soud obdržel žalobu 18. září 1997.
4. Dne 22. února 2000 požádala stěžovatelka Krajský obchodní soud, aby nařídil jednání.
5. Dne 20. března 2000 obdržela stěžovatelka výzvu Krajského obchodního soudu ze dne 23. února 2000, aby zaplatila soudní poplatky. Potvrzenka o jejich zaplacení byla soudu zaslána 13. dubna 2000.
6. Dne 28. dubna 2000 vydal Krajský obchodní soud platební rozkaz ve prospěch stěžovatelky. Dne 5. června 2000 byl platební rozkaz doručen stranám.
7. Dne 11. července 2000 vyzval Krajský obchodní soud stěžovatelku, aby předložila své stanovisko k odvolání žalované strany, které soud obdržel 15. června 2000.
8. Poté, co obdržela výzvu soudu ze dne 27. července 2000, zaslala stěžovatelka své stanovisko 15. září 2000. Soud je obdržel 18. září 2000.
9. Vzhledem k reorganizaci českého soudnictví byl případ postoupen Městskému soudu v Praze k 1. lednu 2001.
10. Dne 10. dubna 2001 informoval stěžovatelčin advokát Městský soud o tom, že zastupuje stěžovatelku.
11. Dne 29. října 2001 zaslal Městský soud stěžovatelčino stanovisko a soudní výzvu z 23. října 2001 k doplnění odvolání žalované strany advokátovi žalované strany.
12. Poté, co obdržel doplněk k odvolání žalované strany 7. listopadu 2001, stanovil Městský soud dne 28. listopadu 2001 ústní jednání na 31. ledna 2002, při němž advokát stěžovatelky předložil nové důkazy a navrhl mimosoudní urovnání sporu. Advokát žalované strany požádal Městský soud, aby jednání odročil a aby mu poskytl jeden měsíc na prostudování důkazů a návrhu stěžovatelky.
13. Poté, co proběhla ústní jednání ve dnech 26. září a 5. prosince 2002, zamítl Městský soud stěžovatelčinu žalobu dne 16. prosince 2002. Dne 20. února 2003 byl rozsudek doručen advokátovi stěžovatelky.
14. Po odvolání stěžovatelky ze dne 21. února 2003, doplněném 17. dubna 2003, se před Vrchním soudem v Praze uskutečnilo ústní jednání 6. dubna 2004, při němž tento soud částečně vyhověl žalobě stěžovatelky 20. dubna 2004. Dne 28. května 2004 nabyl rozsudek právní moci.

PRÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 6 § 1 Úmluvy
2. Stěžovatelka tvrdila, že délka řízení porušila požadavek „přiměřené lhůty“ stanovený článkem 6 § 1 Úmluvy, který zní takto:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla ... v přiměřené lhůtě projednána ... soudem ... který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích ...“

18. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasila.
19. Vláda tvrdila, že období, které je třeba vzít v úvahu, započalo 18. září 1997, kdy žaloba stěžovatelky byla postoupena Krajskému obchodnímu soudu.
20. Soud připomíná, že lhůta, kterou je třeba vzít v úvahu, začíná běžet od zahájení řízení (Scopelliti v. Itálie, rozsudek ze dne 23. listopadu 1993, § 18).

21. V souladu s tím obdobím, které je třeba vzít v úvahu, započalo 5. září 1997, kdy stěžovatelka podala svou civilní žalobu, a skončilo 28. května 2004, kdy nabyl právní moci rozsudek Vrchního soudu. Toto období tudíž trvalo téměř šest let a devět měsíců při dvou úrovních jurisdikce.
22. Přípustnost
23. Podle článku 35 § 1 Úmluvy se může Soud záležitostmi zabývat až poté, kdy byly vyčerpány všechny vnitrostátní právní prostředky nápravy.
24. Vláda tvrdila, že stěžovatelka nevyčerpala všechny dostupné vnitrostátní opravné prostředky.
25. Stěžovatelka s tímto tvrzením nesouhlasila.
26. Soud připomíná, že podle českého práva neexistoval žádný účinný opravný prostředek ohledně délky civilního řízení (Hartman v. Česká republika, č. 53341/99, § 84, ECHR 2003-VIII). Proto Soud shledává, že nebylo prokázáno, že stěžovatelka měla k dispozici účinný opravný prostředek, který by jí umožňoval předložit stížnost podle článku 6 § 1 Úmluvy vnitrostátním orgánům. Proto nelze stížnost prohlásit za nepřípustnou pro nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků.
27. Soud shledává, že stížnost není zjevně nepodložená ve smyslu článku 35 § 3 Úmluvy. Soud rovněž dospívá k závěru, že stížnost není nepřípustná z jiných důvodů. Proto ji musí prohlásit za přípustnou.
28. Meritum věci
29. Vláda namítala, že případ byl poněkud komplikovaný a že strany řízení nepřispěly k žádným průtahům. Vláda připustila průtahy v úvodním stadiu řízení, zapříčiněné převzetím velkého počtu nevyřízených případů od bývalých orgánů hospodářské arbitráže, které byly zrušeny k 1. lednu 1992. Vláda zdůraznila, že tato výjimečná situace byla vyřešena reorganizací české justice, která se uskutečnila k 1. lednu 2001 a která převedla případy a personál z Krajského obchodního soudu v Praze na Městský soud v Praze. V této souvislosti vyslovila Vláda nesouhlas s tvrzením, že v českém soudnictví existovala praxe zaregistrovat civilní a obchodní žaloby a poté je uložit na několik let. Vláda pokládala celkovou délku řízení za přiměřenou ve smyslu článku 6 § 1 Úmluvy.
30. Stěžovatelka uvedla, že řízení nebylo obzvláště složité a že ona k jeho délce nepřispěla. Stěžovatelka nevyjádřila žádné další stanovisko k meritum své stížnosti v odpovědi na připomínky Vlády.
31. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení je třeba posuzovat ve světle okolností případu a s přihlédnutím k následujícím kritériím: ke složitosti případu, k chování stěžovatele a relevantních orgánů a k tomu, o co se stěžovateli ve sporu jedná (viz, mimo jiné, Frydlander v. Francie /GC/, č. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).
32. Soud má za to, že i když mohl být případ složitý ze skutkového i právního hlediska, nelze říci, že to samo o sobě ospravedlňovalo celkovou délku řízení.
33. Soud se rovněž domnívá, že chování stěžovatelky nepřispělo k délce řízení.
34. Pokud jde o chování orgánů, Soud konstatuje, že v řízení existovala období nečinnosti. Zejména existovalo význačné prodlení mezi 5. zářím 1997 a 23. únorem 2000 (viz výše odstavce 5 a 7). Kromě toho Krajskému obchodnímu soudu a poté Městskému soudu trvalo více než rok, než zaslaly stěžovatelčinu připomínku žalované straně (viz výše odstavce 10 a 13). Soud rovněž připomíná, že Vrchní soud byl odpovědný za prodlení jedenácti měsíců při svém posuzování stěžovatelčina odvolání - mezi 17. dubnem 2003 a 6. dubnem 2004 (viz výše odstavec 16).
35. Soud připomíná, že Úmluva ukládá smluvním státům povinnost organizovat svůj právní řád tak, aby umožnil soudům splňovat požadavky článku 6 § 1 Úmluvy, včetně řízení v přiměřené lhůtě. Nicméně dočasné nahromadění práce nemusí mít za následek odpovědnost smluvních států, pokud přijmou dostatečně promptně nápravné opatření s cílem vyřešit výjimečnou situaci tohoto druhu (Zimmermann a Steiner v. Švýcarsko, rozsudek ze 13. července 1983, Serie A č. 66, § 29).
36. V tomto případě Soud uznává potíže, kterým musel čelit Krajský obchodní soud, jakož i úsilí

smluvního státu řešit své problémy. Nicméně Soud konstatuje, že Vláda neprokázala, že přijatá opatření je možné pokládat za postačující a způsobilá dosáhnout uspokojujících výsledků (viz, mutatis mutandis, *Guincho v. Portugalsko*, rozsudek ze dne 10. července 1984, Serie A č. 81, § 40).

37. V důsledku toho, s přihlédnutím k okolnostem případu a k celkové délce řízení, Soud shledává, že požadavek „přiměřené lhůty“ stanovený článkem 6 § 1 Úmluvy nebyl v daném případě splněn.

Vzhledem k tomu došlo k porušení článku 6 § 1.

1. Aplikace článku 41 Úmluvy
2. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přiznává Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Škoda
2. Stěžovatelka požadovala 1 762 716 korun (58 695 EUR) jako náhradu morální újmy, o níž tvrdila, že ji utrpěla v důsledku průtahů v řízení. Tato částka byla vypočítána jako jedna třetina z částky požadované v řízení.
3. Vláda nesouhlasila s metodou, kterou stěžovatelka použila k určení výše morální újmy, protože se vztahovala k faktorům materiální povahy a vedla k přemrštěné částce. Vláda rovněž poznamenala, že stěžovatelka je právnickou osobou, takže její citlivost na eventuální morální újmu je značně omezená. Vláda měla za to, že nález Soudu o porušení Úmluvy bude znamenat postačující spravedlivé zadostiučinění.
4. Soud připomíná, že Úmluva musí být interpretována a aplikována takovým způsobem, aby zaručovala práva, která jsou praktická a účinná. Proto, jelikož základní formou nápravy, kterou může Soud nařídit, je kompenzace, musí být Soud zmocněn, má-li být právo garantované Úmluvou účinné, přiznat náhradu morální újmy obchodním společnostem (*Comingersoll v. Portugalsko**) /GC/, č. 35382/97, § 35, ECHR 2000-IV).
5. V daném případě skutečnost, že posuzované řízení pokračovalo za hranicí přiměřené lhůty, jistě způsobila stěžovateli značné problémy a prodlouženou nejistotu, což podle názoru Soudu opravňuje k přiznání kompenzace.
6. Proto Soud, při rozhodování na základě ekvity, přiznává stěžovateli částku 3000 EUR jako náhradu morální újmy.
7. Náklady a výdaje
8. Stěžovatelka nepožadovala náhradu nákladů a výdajů.
9. Úroky z prodlení
10. Soud pokládá za vhodné, aby úroky z prodlení vycházely z marginální úrokové míry pro půjčky Evropské centrální banky, k níž by měly být připočteny tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. Prohlašuje stížnost za přípustnou;
2. Prohlašuje, že byl porušen článek 6 § 1 Úmluvy;
3. Prohlašuje,

(a) že žalovaný stát je povinen zaplatit stěžovateli ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy se rozsudek stane konečným podle článku 44 § 2 Úmluvy, částku 3000 EUR (tři tisíce euro) jako náhradu morální újmy, která bude převedena na měnu žalovaného státu kurzem aplikovaným v den vyrovnání, plus jakoukoli daň, která může být splatná;

(b) že po uplynutí výše uvedených tří měsíců až do vyrovnání budou během doby prodlení splatné prosté úroky z výše uvedené částky ve výši rovnající se marginální úrokové míře pro půjčky Evropské centrální banky, plus tři procentní body;

4. Zamítá zbývající část stěžovatelčina požadavku na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v angličtině a vyhlášeno písemně dne 17. května 2005 podle ustanovení 77 § 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

1. NAISMITH

zástupce tajemníka sekce

J.-P. COSTA

předseda

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strasbourgu - Přílohový sešit XXXII/2002, Rozhodnutí ES o stížnosti č. 35382/97, str. 21.